

ANALIZA REZULTATOV TEKMOVANJA MLADINA IN GORE V ŠOLSLEM LETU 2010/2011

1 UVOD

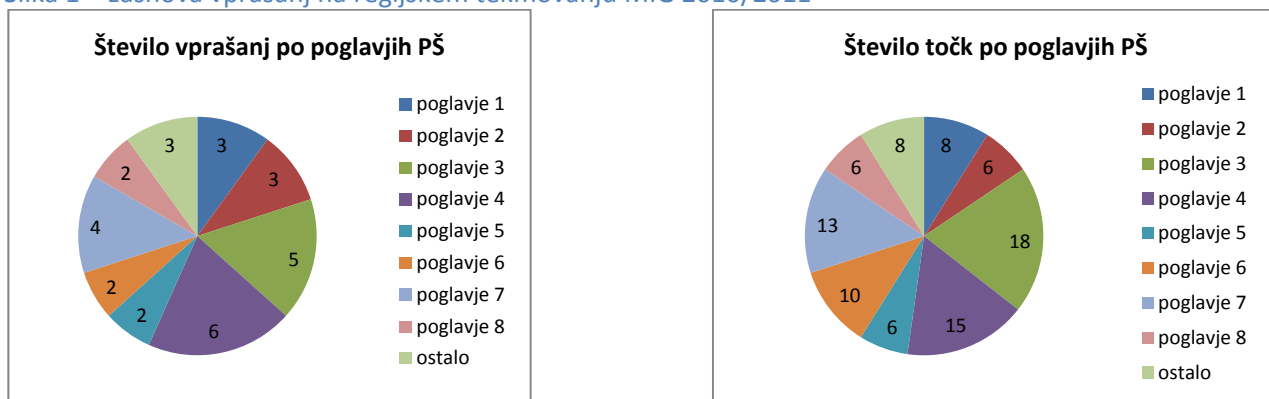
Čeprav planinstvo v svojem bistvu ni tekmovalni šport, so se v njegovem okviru razvile številne tekmovalne panoge in srečanja. Športno plezanje, turno smučanje, alpinizem, gorski tek, planinska orientacija,... Tekmovanje Mladina in gore ni tipično športno tekmovanje, saj gre za prikaz teoretičnega znanja mladih planincev iz tem Planinske šole. Priprava testov za tekmovanje Mladina in gore zatorej predstavlja svojevrstni izziv in odgovornost. Njihova prednostna naloga je, da v mladih prepoznajo planinske izkušnje in dajo prednost tistim tekmovalnim skupinam, ki gojijo planinstvo kot način življenja. Torej skupinam, ki redno zahajajo v gore, so vključene v akcijo Mladi planinec in ki jih vodi mentor planinske vzgoje oz. vodnik PZS seznanjen s pomembnimi aktualnimi dogajanja v planinstvu in planinski organizaciji. Ker je starostna skupina mladostnikov, ki sodeluje na tekmovanju (praviloma 6.-9. razred osnovne šole) v obdobju iskanje svoje identitete, je pomembno, da tudi planinstvo kot tradicionalna panoga ponudi možnosti samopotrjevanja s prikazom znanja na tekmovanju, ki ima tradicijo in veljavo. Popularizacija kakovostnega planinstva pri mladih je v času, ki ga živimo zelo pomembna. Planinstvo je namreč odlično dopolnilo ali nadomestilo sodobnemu »stacionarnemu« načinu življenja.

Trud, ki ga mentorji in vodniki vložijo v delo z mladimi je vreden pohvale. Zelo pomembno je, da se tega zavedam(j)o tudi pripravljavci testov. Premišljena izbira vprašanj mora delo mentorjev in vodnikov dopolnjevati. Iskanje neznanja je nedopustno. Čim manj skopih podatkov in faktografskega znanja je bilo načelo, ki smo ga skušali zasledovati. Izbor tem je bil tako na regijskem kot na državnem tekmovanju celovit. Vprašanja so vsebinsko zajemala vsa poglavja in podpoglavja predmetnika planinske šole.

2 ZASNOVA VPRAŠANJ

Na regijskem tekmovanju je bil poudarek na Prvi pomoči in reševanju (18 točk od skupno 90). Sledilo je področje Gorsko okolje (15 točk) in Varnost v gorah (13 točk). Prikaz zasnove vprašanj in točkovanja odgovorov na regijskem tekmovanju prikazuje slika 1.

Slika 1 – zasnova vprašanj na regijskem tekmovanju MIG 2010/2011

Poglavja planinske šole:

1 Kulturne in soc. osn. plan.
2 Planinec, bio-psiho-soc. bitje

3 Prva pomoč in reševanje
4 Gorsko okolje

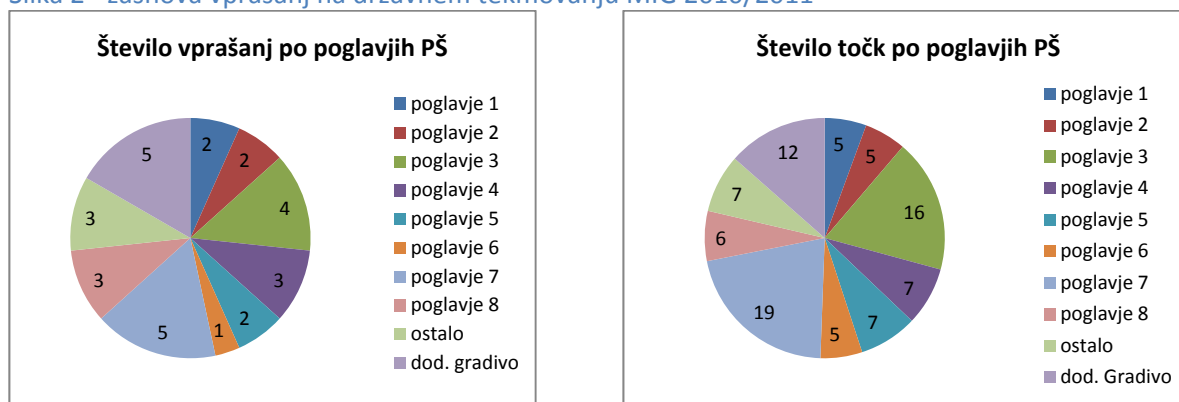
5 Razvedanje
6 Načrtovanje ture

7 Varnost v gorah
8 Bivanje v naravi

22. tekmovanje Mladina in gore analiza

Na državnem tekmovanju je največ točk prineslo dobro znanje s področja Varnosti v gorah (19 od 90), sledila je Prva pomoč in reševanje (16 točk) s poznavanjem dodatnega gradiva Glasba v gorah pa so si mladi planinci lahko prislužili 12 točk. Prikaz zasnove vprašanj in točkovanja odgovorov na državnem tekmovanju prikazuje slika 2.

Slika 2 - zasnova vprašanj na državnem tekmovanju MIG 2010/2011

Poglavja planinske šole:

1 Kulturne in soc. osn. plan.
2 Planinec, bio-psiho-soc. bitje

3 Prva pomoč in reševanje
4 Gorsko okolje

5 Razvedanje
6 Načrtovanje ture

7 Varnost v gorah
8 Bivanje v naravi

3 USPEŠNOST TEKMOVALCEV

Iz analize odgovorov na regijskem tekmovanju MIG 2011, ki je prikazana v tabeli 1 lahko razberemo pripravljenost tekmovalcev in primernost oz. razumljivost posameznega vprašanja. Vprašanja na katerega pravilno odgovori manj kot četrtina ekip je neprimerno (pretežno ali nerazumljivo). Na regijskem tekmovanju je tak primer vprašanje št. 8:

Energijo za planinarjenje dobimo predvsem iz ogljikovih hidratov (sladkorjev). Njihova razgradnja v človeškem telesu je odvisna predvsem od delovanja hormona inzulina.

Kako imenujemo enoto, s katero označujemo hitrost izgorevanja sladkorjev in dviga inzulina v telesu po zaužitju posameznega živila?

- a) sladkorni indeks
- b) glikemijski indeks
- c) glukozni indeks
- d) ogljični indeks

Tabela 1 – uspešnost ekip mladih planincev pri posameznih odgovorih na regijskem tekmovanju

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
91%	81%	91%	46%	99%	81%	60%	13%	84%	72%	85%	63%	36%	94%	88%
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
97%	99%	28%	43%	64%	46%	97%	94%	85%	99%	58%	48%	63%	36%	91%

Zanimiv je tudi pogled uspešnost po regijah. Največ ekip (31) tekmuje v Štajersko- Prekmurski regiji, sledi Gorenjska regija (24), najmanj pa jih tekmuje v Primorski regiji (12). Po uspešnosti tekmovalcev je na prvem mestu Gorenjska regija z 72,1% uspešnostjo, le malce manj uspešna pa je Štajerska regija z 71,6%. Prag za uvrstitev na državno tekmovanje je bil 70 od 90 možnih točk, preseglo ga je 24 ekip – 11 iz Gorenjske in Štajersko-Prekmurske regije, 3 iz Primorske.

22. tekmovanje Mladina in gore analiza

V tabeli 2 je prikazana uspešnost ekip pri posameznem vprašanju na državnem tekmovanju. Ravno tako kot za regijsko, lahko za državno tekmovanje ugotovimo neprimernost vprašanja št. 11 na katerega je pravilno odgovorilo le 8% ekip. Razlika je v tem, da je bilo vprašanje 8 na regijskem tekmovanju razmeroma zahtevno, vprašanje 11 pa je ponujalo logične odgovore, ki bi lahko bili vsi pravilni. Vprašanje je naletelo na razpravo že v fazi recenzije. Avtor je vztrajal, da se vprašanje umesti v nabor in sicer zaradi samozavedanja mladih, da je ravno njim posvečena posebna skrb v planinski organizaciji.

Planinsko društvo deluje na krajevni ali občinski ravni in ima svoja pravila. Včlanjeno je v Planinsko zvezo Slovenije, ki pokriva območje vse države. Vseh planinskih društev včlanjenih v PZS je 261. Društva so zelo raznolika tako po številu članov kot tudi po vsebini.

Kako prepoznamo kakovostno naravnana društva?

- a) *Kakovostno naravnana društva skrbno vzdržujejo planinske poti in gospodarijo s planinskimi kočami ter prirejajo izlete za svoje člane*
- b) *Kakovostno naravnana društva si prizadevajo, da pridobijo čim več finančnih sredstev, ki jim omogočajo organizacijo poceni in atraktivnih izletov*
- c) *Kakovostno naravnana društva namenjajo posebno pozornost planinskemu usposabljanju otrok, mladostnikov in mladih*
- d) *Kakovostno naravnana društva si prizadevajo za čim večje število članov, saj bodo tako lahko upravičeno zahtevali večjo veljavo društva v lokalnem okolju.*

Tabela 2 – uspešnost ekip mladih planincev pri posameznih odgovorih na državnem tekmovanju

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
76%	76%	20%	44%	75%	64%	92%	52%	72%	92%	8%	76%	40%	48%	64%
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
72%	96%	72%	44%	96%	90%	40%	64%	61%	76%	72%	64%	73%	80%	88%

Prag za uvrstitev v finalni del državnega tekmovanja je bilo 70 od 90 možnih točk. To je uspelo sedmim ekipam, ki so tako precej odstopale od ostalih (ekipa na osmem mestu je zbrala 64,5 točk) in se zaslužno uvrstile v finalni kviz. V finalnem kvizu je le ena izmed ekip prepoznala sliko Boča, dve ekipi sta pravilno poimenovali največjo prireditev v planinski orientaciji pri nas (Slovensko planinsko orientacijsko tekmovanje), dve ekipi sta poznali strokovni naziv PZS povezan z varovanjem gorske narave, nobena izmed ekip pa po opisu ni prepoznala vremenske spremenljivke UV-indeks. Ostalih 7 vprašanj je bilo manj selektivnih in nad polovično uspešnostjo. Vse ekipe so pravilno demonstrirale položaj nezavestnega in pravilno odgovorile na vprašanje o letnici začetka izhajanja Planinskega vestnika. Zmagovalna ekipa je v finalu pravilno odgovorila na 7 od 10 vprašanj, ekipi na drugem in tretjem mestu pa sta bili izenačeni s 6 pravilnimi odgovori, zato je o končni razvrstitvi odločalo dodatno vprašanje.

Sicer pa so bila na obeh nivojih, regijskem in državnem, vprašanja točkovana z 2, 3 in 5 točkami (razen finalni kviz). Največ točk, pet, so mladi planinci pridobili pri vprašanjih, ki so zahtevala izkušnje in povezano znanje z več področji. Iz analize je razvidno, da so mladi planinci najboljši odstotek pravilnih odgovorov dosegli ravno pri odgovorih na vprašanja, ki so točkovana s petimi točkami. To pomeni da so bili dobro pripravljene na tekmovanje in da na podlagi izkušenj medsebojno povezujejo različne teme.

Tabela 3 - statistika uspešnosti pri različno točkovanih vprašanjih regijsko tekmovanje

Za 2 točki (10 vpr.) 63%	Za 3 točke (15 vpr.) 72%	Za 5 točk (5 vpr.) 85%
-----------------------------	-----------------------------	---------------------------

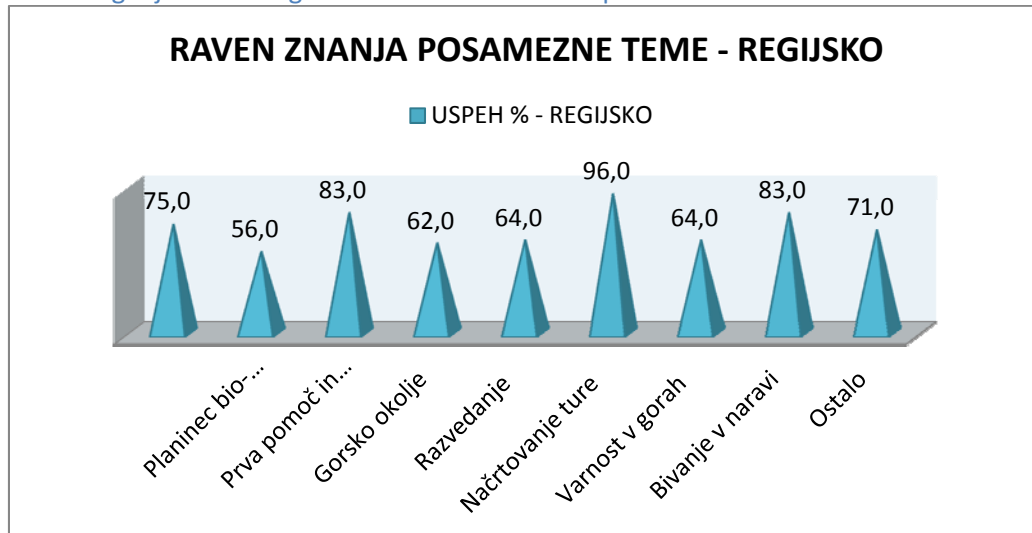
Tabela 4- statistika uspešnosti pri različno točkovanih vprašanjih državno tekmovanje

Za 2 točki (9 vpr.) 61%	Za 3 točke (12 vpr.) 64%	Za 5 točk (4 vpr.) 67%
----------------------------	-----------------------------	---------------------------

4 RAVEN ZNANJA

Razveseljivo je dejstvo, da je 61 skupin seznanjeno, da smo slovenski planinci dobili Planinski muzej. Le 24 ekip je pravilno odgovorilo na vprašanje o merilu na planinski karti. Kljub uporabi sodobnih naprav za pomoč pri orientiranju v gorah (GPS naprave) je osnovno znanje iz klasične orientacije nujno potrebno. Brez tega znanja tudi uporaba sodobnih naprav v praksi ne koristi. Mladi planinci so na regijskem tekmovanju pokazali dobro znanje iz Načrtovanje ture in Prve pomoči, statistično najslabše pa poznajo teme iz poglavja Planinec bio-psiho socialno bitje in Gorskega okolja. Dobro raven znanja na regijskem tekmovanju so mladi planinci pokazali pri ostalih temah, kamor sodi poznavanje aktualnih dogodkov v planinstvu in planinski organizaciji.

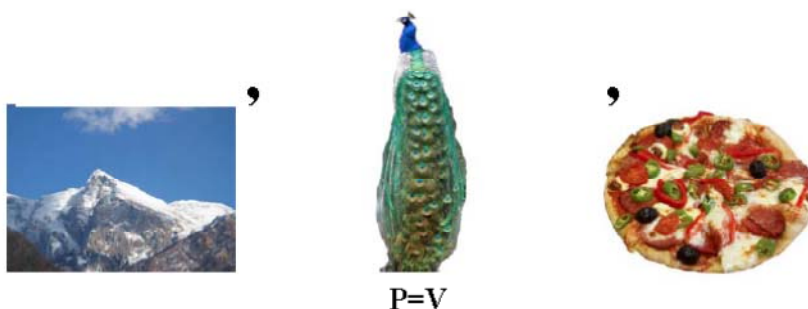
Slika 3 – doseganje točk v % glede na možno št. točk iz posamezne teme Planinske šole – regijsko

Na državnem tekmovanju je bilo pri 14. vprašanju potrebno na osnovi branja karte določiti časovnico izleta. Manj kot polovica ekip (14 od 30) je bila kos nalogi. Ugotavljamo, da bo potrebno orientaciji posvetiti dodatno pozornost (to je pokazal tudi finalni kviz). Kljub nenehnemu poudarjanju, da planinska organizacija posebno skrb posvečamo mladim in da je to zapisano tudi v Statutu PZS očitno mladi tega ne prepoznajo. Samo 3 ekipe mladih planincev so pravilno odgovorile na vprašanje, da prepoznamo kakovostno naravnano planinsko društvo po tem, da namenjajo posebno pozornost planinskemu usposabljanju otrok, mladostnikov in mladih. To je svojevrsten izziv za funkcionarje Planinske zveze Slovenije in planinskih društev, da zapisano obvezo še bolj izrazimo v praksi. Gre namreč za mlade, ki sodijo med najaktivnejše predstavnike svoje generacije v naši organizaciji. Dodatno gradivo letošnjega tekmovanja je bilo povezano z glasbo in zgoščenko planinskih pesmi, ki je izšla pod okriljem Mladinske komisije PZS (Greva pod objem gora). Kot gre zaslediti že pogosto v preteklih letih ekipe dodatnemu gradivu posvečajo zelo veliko pozornost, kar kaže tudi kar 76% uspešnost tekmovalcev pri tej temi. Zato velja opozoriti, da lahko z izbiro primerne dodatnega gradiva opravimo veliko delo v smislu planinske razgledanosti oz. ozaveščenosti mladih ali pa jim ponudimo nekaj aktualnega in unikatnega iz zakladnice planinstva, kar velja izkoristiti. Tokrat smo v test prvič dodali rebus, kar se je izkazalo za popestritev.

Slika 4 – Rebus iz testa na državnem tekmovanju

Reši planinski rebus!

22. tekmovanje Mladina in gore analiza

Druga novost so bili tipi vprašanj, kjer je bilo potrebno povezati podane rešitve med seboj. Gre za dokaj pogosto obliko vprašanja uporabljeno v osnovni šoli.

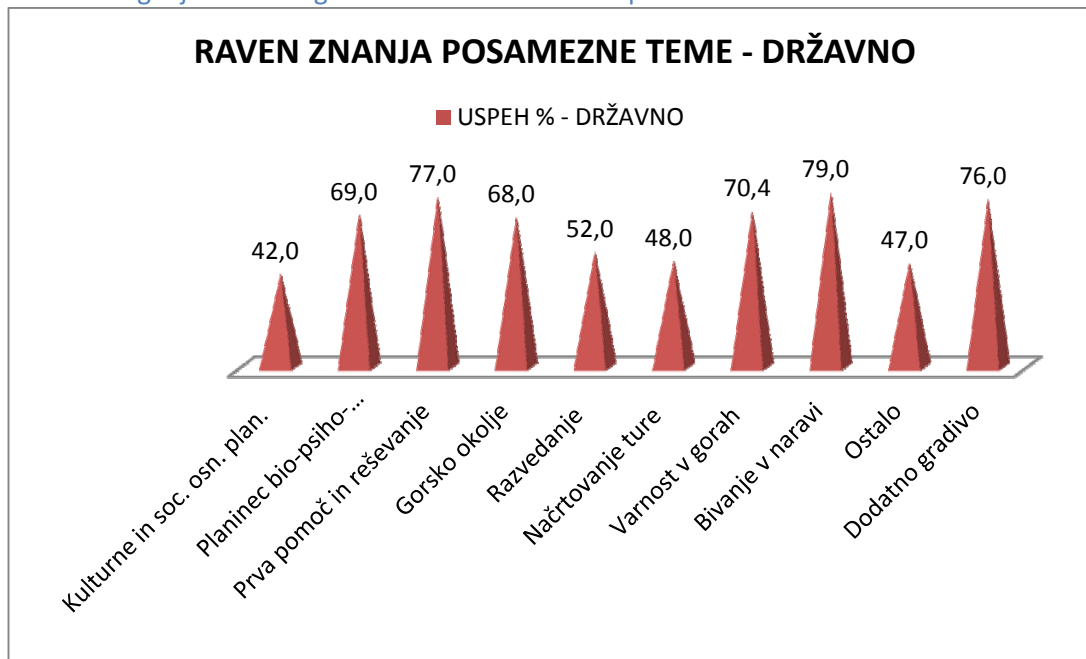
Slika 5 – Deljeno vprašanje na državnem tekmovanju

21. Nahrbtnik je osnovna oprema vsakega planinca. Z razvojem nahrbtnikov smo dosegli večjo varnost, funkcionalnost in udobje pri uporabi. Še vedno pa ima pravilno zlaganje opreme v nahrbtniku velik vpliv na našete faktorje.

Kako pravilno zložimo stvari v nahrbtniku? V desni stolpec poleg številke zapiši ustrezno črko.

A lažji kosi opreme	1 ___ v nahrbtniku zgoraj
	2 ___ v nahrbtniku spodaj
B težji kosi opreme	3 ___ na zunanji strani nahrbtnika
	4 ___ na notranji strani nahrbtnika

Slika 6 – doseganje točk v % glede na možno št. točk iz posamezne teme Planinske šole – državno

V finalnem kvizu se je pokazalo slabo poznavanje tem iz gorskega okolja. Le dve ekipi od sedmih sta pravilno odgovorila na vprašanje o strokovnem nazivu, ki ga lahko pridobijo posamezniki na področju varstva narave v okviru Planinske zveze Slovenije. Varuha gorske narave so nekatere skupine zamenjale z Gorskim stražarjem, ki je predhodnik Varuha gorske narave. Zelo dobre so bile ekipe v izkazovanju praktičnega znanje, saj so vse ekipe pravilno demonstrirale položaj nezavestnega ponesrečenca. Pet od sedmih ekip pa je pravilno prikazalo položaj pri zaustavljanju s cepinom. Pri izbiri vprašanj za finalni kviz, smo se pisci trudili izbirati tematike, ki bi bile čim bolj poučne tudi za vse gledalce, ki kviz spremljajo. Tako smo z vprašanjem o defibrilatorju, ki je vse bolj dostopen tudi za laično uporabo, opozorili na to, da je srčni infarkt pogost razlog smrti v gorah. Z vprašanjem o oznakah zelo zahtevnih poti na smernih tablah v naravi, smo želeli doseči boljše poznavanje kategorizacije planinskih poti, saj je neprimerna izbira poti lahko življenjsko nevarna. Nazadnje pa smo z zadnjim vprašanjem želeli opozoriti na enega izmed najpomembnejših aktualnih planinskih dogodkov, in sicer podpisa dogovora o sodelovanju med, od leta 2006 razdruženima, Planinsko zvezo Slovenije in Gorsko reševalno zvezo Slovenije.

5 POSVET MENTORJEV

V času, ko so ekipe reševale pisne teste, je potekal posvet mentorjev skupin, ki sta ga vodila Rok Kovšca in Uroš Kuzman. Predstavljen je bil program Mladinske komisije PZS v letu 2011 in aktualna tematika s področja delovanja komisije. V nadaljevanju se je razprava usmerila v letošnje spremembe pravilnika tekmovanja Mladina in gore in s spremembami povezano javno razpravo. Mentorji so pozdravili fotokopije rešenih testov, ki jih sedaj prejmejo po tekmovanju. Glede na razpravo spletna baza testov iz preteklih tekmovanj ni zaželjena, saj bi spodbujala pripravo tekmovalcev v učilnicah in ne na terenu, kjer je le ta, kot kažejo primeri dobrih praks, najučinkovitejša. Vseeno bi morali biti na straneh Planinske komisije dosegljivi osnovni napotki mentorjem, ki se prvič spopadajo s tekmovanjem, in neke vrste vzorčni test. Izražena je bila želja po vsebinski interpretaciji statističnih podatkov o uspešnosti tekmovalcev, katere plod je ta analiza in objava arhivskih analiz tekmovanja. Utemeljeni so bili razlogi za zamenjavo glavne nagrade, ki je v letošnjem letu nagradni tabor za prve tri ekipe s tekmovanja MIG in prve tri ekipe v kategoriji B tekmovanja SPOT. Predvsem gre za racionalizacijo porabe sredstev komisije, uravnoteženost med obema največjima dogodkoma na letni bazi in dejstvo, da Mladinska komisija PZS trenutno nima tako močnih mednarodnih povezav kot v preteklosti. Nazadnje so se udeleženci razprave dotaknili še poteka samega tekmovanja. Soglasno je bila izrečena potreba po večji kulturi in izraženem spoštovanju do organizatorjev in najboljših ekip, ki se uvrstijo v finale. Le ta je bila v preteklosti mnogokrat zanemarjena s predčasnim odhajanjem ekip po razglasitvi rezultatov pisnega dela. Ideja, da bi se v preizkus znanja vključilo tudi praktično znanje, je tudi tokrat ostala brez konkretnih predlogov, izražena pa je bila težnja po vnovični vzpostavitvi družabne note predvsem na regijskih tekmovanjih, kjer se je v zadnjih letih dobilo občutek, da gre zgolj za poldnevni preizkus znanja in ne več planinski dogodek.

6 ZAKLJUČEK

Kljub teoretični naravnosti tekmovanja, ki ekipe razvršča na podlagi enega pisnega izdelka, mentorjem priporočamo celoletni proces priprave na tekmovanje. Mnoge, na videz bolj suhoparne teme planinske šole je mogoče osvojiti na bolj izkustven način. V slovenskem prostoru so za to na voljo številne učne poti, ki prikazujejo geografske, biološke ali kulturno-družbene značilnosti posameznih pokrajin, obiska vreden pa je zagotovo tudi Planinski muzej v Mojstrani. Na drugi strani gre najbolj pozitivne učinke zaznati pri ekipah, ki učenje opravljajo na terenu oz. ki znanje črpajo iz izkušenj pridobljenih v gorskem okolju. Za kvalitetno pripravo na tem področju mentorjem skupin svetujemo, da se skušajo povezati s planinskimi vodniki iz lokalnega okolja, postajami GRZS, športno-plezalnimi društvi in drugimi subjekti, ki jim lahko nudijo strokovno pomoč pri temah kot so: Prva pomoč in reševanje, Razvedanje, Načrtovanje ture, varnost in bivanje v naravi. Nazadnje svetujemo mentorjem, da v obdobju manj intenzivne priprave na tekmovanje skušajo slediti aktualnim tematikam, dosegljivim preko Planinskega vestnika, obvestil PZS in spletnih strani PZS. Ob enem pa skušajo v planinski založbi poseči še po kakšni strokovni ali leposlovni knjigi, ki bi ustrezno dopolnjevala Učbenik Planinska šola in bi lahko njim in morda tudi njihovim tekmovalcem pomagala pri samousposabljanju.

Analiza je namenjena vsem, ki jo berete v pozitivnem duhu. Iskrene čestitke in zahvala mladim planincem in njihovim mentorjem. Ocena udeležencev je, da so bila vprašanja na državnem delu tekmovanja težka. To izkazuje tudi procent doseženih točk posamezne teme, ki ne pri nobeni temi ne doseže ali preseže 80% (v primerjavi z regijskim delom tekmovanja, ko pri treh temah presežemo 80% delež pravih odgovorov). Upamo, da nam je uspelo slediti zapisanim načelom pri sestavljanju testov. V bodoče bi koristila anketa, denimo desetih ekip na posameznem regijskem in državnem tekmovanju, ki bi služila kot usmeritev pripravljavcem testov.

Analizo pripravili:

Nina Rman, Roman Ponebšek (pisca vprašanj)

Uroš Kuzman (recenzent, pisec dodatnega gradiva)